

A „MURAKOZ“
megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési árak:
Égészévre 4 frt. — kr.
Félévre 2 frt. — kr.
Negyedévre 1 frt. — kr.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Muraköz“ szerkesztőségéhez, az előfizetési díjak pedig Fischel Fülöp könyvkereskedéséhez Csáktornyára küldendők.

MURAKÖZ

MEDJIMURJE

„MEDJIMURJE“

Izlazi svaku nedelju

Céna mu je :

Na celo leto 4 frt — kr

Na pol leta 2 frt — kr

Na četvet 1 frt — kr

Sva pisma i pošiljke naj se pošiljaju „Uredničtvu Medjimurja“ a predplata knjižaru Filipa Fischela vu Čakovec.

VEGYESTARTALMU HETILAP | NOVINE ZA MEDJIMURSKI PUK.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP. | IZLAZI SVAKU NEDELJU

Haladásunk.

Mikor Vatt János a gőzgépet, Fulton a gőzhajót, Stepfensohn a gőzmozdonyos vasutat és Morse a villamos távirtdát feltalálták, sejtelmük sem volt arról, hogy ezen találmányok által az emberiség életmódját és foglalkozását tökéletesen át fogják alakítani és ezekkel a civilizáció történetének egy új korszaka fog kezdődni. Csak is ezen találmányok által birt a gyáripár annyira kifejlődni, hogy méltán nevezhetjük e század csodájának; csakis ezek által tudott a földmivelés és kereskedés oly óriási haladást tenni, hogy a jelenkor szükségleteit és igényeit kielégítse. Ezen fontos tényezőkhöz jött még Kalifornia és Ausztrália aranymezejének fölfedezése, miáltal a viláfgalognak ropant sok pénzanyag adatott, és ez által képessé lett a munka és kereskedés szükségletét kiegyenlíteni.

Az emberiség létszáma egy század óta majdnem megkétszerezedett, de a munkás most két keze által többet kereshet, mint az elmúlt régi jóidőkben és több élvezetet is szerezhet magának mint száz évvel ez előtt. A buza, a cukor, a kávé, a petroleum, a só és a ruházatnak ára is a fentemlített tényezők által tetemesen csökkent, s a mi máskor az uri asztalokon is csak mint csemege s ritkán fordult elő, az most általános élvezeti cikk még a szegény ember házában is. S ez által fényesen megcáfolják a jelenlegi viszonyok Malthus híres nemzetgazdász azon theoriát, miszerint az emberiség folytonos szaporodása mellett az előállítás a földmivelés-, ipar- és kereskedési téren nem tarthat lépést.

Az előállítás rendkívül nagy. Mi is közel 12 millió értékű búzát mutathatunk fel a múlt évben s minket még jóval is túlhalad Amerika Érti is ezt Europa minden állama, de különösen érezzük mi magyarok ennek a hatását, mert az amerikai verseny buza termésünket elnyomással fenyegeti, és ez az oka a jelenlegi olcsó gabonaárnak és még a jövőre sincs kilátás, hogy a helyzet javuljon és a gabonaárak felemelkedjenek.

Nem tagadhatjuk, hogy ezen verseny által földbirtokainkat — mi eddig a legbiztosabb tőkét képviselte — könnyen érheti értékesökkenés, de azt is be kell vallaniok, hogy a munkások és kisbirtokosok sorsa egy nemzedék óta sokat javult,

A jobbágyok teljesen megszűnt robotot nem kell szolgálni és a termést sem dézsmálhatja meg a földesúr, a földadó pedig jóval is kevesebb, mint az, mit a robot és dézsma ára a jelenlegi viszonyoknál képviselne. Az önkénykedés megszűnt, senkit sem lehet a deresre lehozni, ha esetleg a földesúr vagy a hajdu kegyét eljátszotta. A szabad költözködés, az utazópassusok által meg nem gátolható, mindenki szabadon költözködhetik egyik helyről a másikra. Az utazás meg lett könnyítve, a mennyiben a gőzkocsin nagyon olcsóért és nagyon gyorsan szállíthatja magát mindenki oda, hol könnyebben vél boldogulni, a munkás oda, ahol az ő munkáját jobban megfizetik; s ha az ivásnak nem adja magát — ami nálunk nagyon is divik — akkor dolga igen jó, mert keresetéből sokkal jobban táplálkozhatik és ruházódhatik, mint ennek előtt.

A szabad költözködés és a műveltség terjedése által a kézművesek látköre kiszélesedett, gondolkodásuk önálló lett.

A földmivesnek is, ki 10—20 hold birtokkal rendelkezik és földjeit önmaga munkálja s ennek jövedelméből él, sokkal jobb sorsa van, mint két generációval előbb, mert nem csak, hogy szabad polgára a hazának, hanem alkotmányos jogainak gyakorlásával még ennek kormányzásához is hozzájárul, bármely hivatalt elfoglálhat — ha kellő képzettsége van s még gyermekeinek tanításáról is gondoskodik az iskola és az állam elele pedig sokkal jobb, mint régente.

A városok is rohamosan fejlődnek és ezzel kapcsolatban az általános civilizáció, gyáripárunk napról-napra nagyobb lendületet vesz — s habár ez a kisiparosok rovására történik s mindazáltal ezek is könnyebben boldogulnak — ha szorgalmasak — mint a céh intézmény vasbékői állat.

Hogy azonban földmivelésünk mire már földrzejt fekvésünknel fogva is utalva vagyunk — az amerikai verseny által el ne nyomassék, szükséges, hogy mi is versenyképes nép legyünk, s ezt csak úgy érhetjük el, ha a műveltség általános lesz, ha az okszerű gazdálkodást meghonosítjuk.

E sorok vonatkoznak általában hazánkra de specialiter annak minden vidékére, tehát Muraközre is. Muraközben a földmivelőnek nem igen boldogul. Hanyatlak az rohamosan és nem bír lépést tartani más vidékkel, mert nem bírván a mai kor színvonalán álló földmivelő műveltségével, nem tud okszerűen gazdálkodni. — E bajokon segítsenek az állam és a nép vezetői. Ma már nem vagyunk ott ahol 1000 évvel ezelőtt voltunk. Amely vidék elmarad, az tönkre megy. Muraköz népe ma erősen közeleg az anyagi tönkremenéshez. Tegye meg kötelességét minden népvezető: lelkész, tanító s jegyző, hogy megmentse faluja népét a veszélytől s elszegényedéstől.

LÖB SIMON.

H I R E K.

— Csáktornya épül. Két szép, emeletes ház épült a hozatott tető ajá 1—2 hét alatt. Az egyik a csáktornyai takarékpénztár épülete, a másik Neumann Miksa kereskedőé. Az előbbi házilag építettett, az utóbbinak Morandini a mestere.

— A csáktornyai állami tanítóképezde vizsgálati a következő rendben tartatnak meg: június 5—12. lesznek a szakszigorlatok, 13. a hittani-, 15., 16., 17. s 18-án az osztályvizsgálatok, 19-én a zene, rajz, torna, háziipar s a gyakorló iskola vizsgálata. 20-án lesz a „Tedeum“, 22-én kezdődnek a tanképesítő vizsgálatok, 22-én lesz az írásbeli-, a következő napokban a szóbeli s gyakorlati vizsgálatok. A képesítőre jelentkezett 14 tanítójelölt, közülök 9 negyedéves növendék, 5 gyakorlótanító, ez utóbbiak közül 2 pótvizsgálatra. A vizgáló-bizottság az igazgatótanács tagjaiból és a tanárikából f. hó 3-án már megalakult és a kérvényeket rendben találván, valamennyi jelentkezőt vizsgálatra bocsájtotta.

— A szt-ilonai grófi, hajdan pálos parkban nevezetes ujitások történtek. Erdemes, hogy a közönség, — ha bejuthat — megtekintse. Gyönyörű, murvával meghordott utak vezetnek a lombos fák között egyik regényes helyről a másikra. Pavillonok emeltettek a park különböző helyein. Egyikből különösen szép a kilátás a vadregényes völgybe. E parkban rendez a gróf ur saját mulattatására előképeket, melyekhez a ruhát s diszleteket Párizsból rendelte. A földrengés által megrongált pálos zárda Ieromboltatott, a gyümölcsös kipusztított. Csupán a kápolna és a parkban levő pince feliratával emlékeztetik a halandót a multra.

— A „Zalai Közlöny“ mult számában egy perlaki ismeretlen a „Muraköz“-ben a képezde ügyében irt egyik közleményem állításait igyekszik megdönteni. A t. cikkirő hazafias magatartása fölött örülök; kérem, hogy maradjon álhatalos és soha semmi körülmények között ne adja fel semmiféle, annál kevésbbé hazafias elveit! Magára a közleményre nem válaszolok, mert Perlak, mint Muraköz lelkes városa oly kedves előttem, mint Csáktornya; meg aztán azért sem teszem azt, mert a „Zalai-Közlöny“ cikkezője ujabban is bebizonyította, hogy a muraközi viszonyok ismeretében teljesen járatlan. Ezt ismételtelen kijelentem De nem is lehet az másként! Egy vidék életét nem lehet 2 óv alatt megismerni, hanem abba csak belepillantani. A megismeréshez az évek hosszú sora kívántatik. már pedig ily fontos ügyet csakis a viszonyokkal teljesen ismerős és elfogulatlan cikkezővel lehet megvitatni. Arra mégis felkérem a t. cikkezőt, hogy nézze meg a téképet, valjon melyik város: Perlak e vagy Csáktornya-e jobban a földrajzi központ? Aztán kérem, figyelje meg jól, valjon 5 pernyi különbség van-e Perlak s a kraljevici- s a csáktornyai vasuti állomás és Csáktornya között? Végre kérem, olvassa el még egyszer ez ügyben irt mind két közleményét. Valjon szerzett-e magának meggyőződést mindazokról és egyáltalán elhiszi-e mindazt, amit azokban összeirt. Ne községi, hanem muraközi és egyéb általános érdekekből gondolkodjunk a dolog felett, akkor nem fogunk részrehajlók lenni. Szives üdvözléssel

Egy muraközi.

— Helyreigazítás. Lapunk mult számában „gyászír“ cím alatt közölt hírtünkben Kárász Ottó helyett Kárász Béla olvasandó. A gyászeseeménykor távol levén, a gyászjelentés nem jutott kezünkhöz, azért történt meg a névcsere.

— Vizbefultak. Skronyár Flórián podbreszti lakosnak két 8 éves iker leánykája f. hó 4-én a háztelek közvetlen közelében elfolyó, alig egy arasznyi mély Drávaágon át sertvéseket hajtottak a Dráva-ág melletti fűzre. Visszajövet néhány ólnyivel lejjebb akartak átgázolni, hol a folyó már mélyebb. A két szomszéd látta a két kis leányt, egymást kézen fogva, a vizen áthaladni, de mire hozzájuk jutottak, a kis gyermekek egymásba fogódzva elmerültek s mire csolnakkal mentésükre siettek, csak az egyiket vetette fel a víz, de csakhamar elmerült s csak holt testét sikerült megtalálniok.

— Vasmegeye tótsági r. k. tanító-egylet m. hó 28-án Felső-Lendván tartotta közgyűlést; a kör elnöke: Völgyi Ferenc. A szép számmal egybegyűlt tagok előtt, Völgyi meleg szavakkal üdvözölte karársait s röviden, de meghatóan ecsetelte az egylet hivatását, má-

kódését, a népnevelés egyes mozzanataira vonatkozólag. Ezután következett a napirend. Nikolini Géza hideg-kuti tanító olvasott fel saját dolgozatából az általános oktatásról, magyar és vend ajku tanulók között. Az egyletből ez alkalommal kilépett, vidékbéli öt segédlelkész s így rendes tagja van 14, pártoló-tagja 7. A gyűlés tisztújítással zárott be, de minden tisztviselője egyhangulag megválasztott.

— A muraközi tanítókör f. hó 3-án lefolyt perlaki közgyűlése minden tekintetben sikerült. Bővebben a jövő számban.

— A perlaki templom tornyába f. hó 2-án huzták fel ünnepélyesen az új nagyharangot. Már kora reggel megszóllaltak a mozsarak, hirdetvén a nap fontosságát. 9 óratájban mégegyszer s utoljára kondult meg a repedt vén harang, mire leboacsátott eddigi magasságából, ahonét sok évtizeden keresztül figyelmeztette a hívókat az Istenségre. Majd elfoglalta helyét fiatal collegája, mely érces hanggal mutatta be magát a közönségnek. A fára plébánosa alkalmi beszédet mondott a távolabbi falvakból is nagy számmal összesereglett néphez, mire az ünnepély véget ért.

— A képezde ügyében a magas Min. Csáktornya előnyére határozott s határozatát a megyei alispáni hivatal útján Csáktornya városának már meg is küldötte. E határozat értelmében Csáktornya által 12 h. telek átadandó s 30000 frt f. é. július 1-étől 1000 frt részletben 30 évig fizetendő; az épületet a állam állítja fel s annak tulajdona marad. A szerződés megkötésével a megye alispánja bizott meg, ki f. hó 9 én jön e végből Csáktornyára.

— Urnapját a csáktornyai kath. hívók a szokott ünnepélyességgel ülték meg. Több hazafias lakos megütközésének adott kifejezést, hogy a várbeli sátornál nem énekeltek magyarul. A megütközés hazafias szempontból indokolt volt, mert e sátornál régibb idő óta majd a kántor, majd a magyar katekéta énekeltetett a polg. iskolával, majd később a képezdével magyarul. A hiba csupán félreértésből származott s megróni senkit sem lehet érte, egyébként a hiba a képezdei ifjuság által a következő sátornál rögtön helyrehozott; a vasárnapi körmenet alkalmával a képezdei növendékek a várbeli sátornál szintén énekeltek magyarul. Egyébként az urnapi körmenetnél való magyar éneklés ügyét a képezde ez eset következtében

magáévá tette, az éneklésről mindenkor ő fog gondoskodni s így e tekintetben többé mulasztás nem fog előfordulni.

— Kiváló érdekességet kölcsönöz a „Magyar Háziaszony“ című közkeveltségű háztartási, gazdasági és szépirodalmi hetilapnak, hogy most minden számában megjelenik egy olyan cikk, mely az általa kiírt pályázaton „Férfiakról a nőknek“ cím alatt szellemes vezércikket tartalmaz Sikor Margittól, mely a pályázaton a második díjat nyerte. Nem kevésbé érdekesek többi közleményei: „A nők hivatása, Kedvenc dísznövényeink gondozási módja.“ Tapasztalat útján szerzett tanácsok a szobapálmák tenyésztéséhez, Kominek Izabellától. Részletes tudósítás a kiállítás megnyitására s azonkívül egész serege az érdekesnél érdekesebb rovatoknak. A „Munka után“ című szépirodalmi melléklet tartalma nem kevésbé változatos. „Egy rózsához“ cím alatt csinos költeményt írt bele Polgár Vilma, „Vidéki élet“ című tárcája Yo-Zsi-tól és „Fejlődő szerelem“ című érdekesítő elbeszélés Pongrácz Vilma grófnőtől és a „Vész és viharban“ című angol regény folytatása kiváló szellemi élvezetet nyújtanak, melyeket még szellemes kérdések és feleletek, számrejtvény és megfejtések egészítenek ki. A „Magyar Háziaszony“ előfizetési ára egy évre 6 frt, félévre 3 frt, negyed 1 frt 50 kr., egy hónapra 50 kr. Előfizethetni Csáktornyan, Fischel Fülöpnel.

CSARNOK

Muraközi népmesék.

Egy vén ember: a néhai jó Péter bacsí. — hogy az Isten nyugosztalja! — még a mult őszszel beszélt el nekem az alábbi érdekes történeteket, melyeket én azon a módon minden toldás-toldás nélkül a muraközi nép mulattatására feljegyeztem; épen ily rendben irvan ezen turesa meséket, valamiképen azokat a regelő Péter bacsitól hallottam.

Olvassátok el s ha van bennök valami tanulás, úgy azt fordítsátok a magatok ha znára.

„Elvitte az ördög!“

Kerekes száz esztendeje annak, hogy az akkori nedelici bíró, ... Novák Iván, ... egy szép

tavaszi reggel egypár tehenét a felszántandó ugarr hajtotta ki s még a teheneket igába fogni akarta a csira tehen semmi áron sem volt hajlandó vil lasszarvu bűszke fejét a járomba tenni.

Szerfeletti nagy haragba esett ezen bíró uram s látván, hogy a csira tehen minden kiabálása mellett sem fogad úgy szót neki, mint a Marei kisbíró, leoldá a szekérről az egyik löcsöt, azzal a szegény marhának esett s azt irgalmatlanul löcselni kezdte, eme folytonos káromkodások között: „Hitvány dög, vigyen el az ördög!“

Amint pedig a felbőszült bíró uram a szegény oktalan állatot engedelmességre így oktatta; egyszerre csak — mintha a földalul bujt volna elő. ... egy vigyorgó alak ugrik a már mindeu porcikáján megpuhított tehen mellé s így szól oda bíró uramhoz:

— Hallja kend bíró uram! maga az imént azt kiabálta, hogy vigyem el ezt a hitvány tehenet s minthogy kend már amugy is jól elcsépelte: elvisszem tehát magammal a tehen párját. Szántogasson kend csak azzal az öggy tehenével.

Ezzel a vigyorgó fekete. — Uram bocsá! — az ördög, kivette a tehen gyomrából a párát és a kőkénybokr aljában eltűnt.

Midőn bíró uram amulásából magához tért, keresztet hányt magára es rimankodni kezdett:

— Jaj, tekintetes ördög ur! — alázatosan kérem; adja vissza a tehenem párját, sohse fogok többé vele oly embertelenül bánni. Oh! könyörüljön édes, drága ördög ur!

Mind hiába volt azonban siránkozása, mert az ördög a kőkénybokr alól gunyosan csak ezt kiáltotta vissza:

... Mérsékeljed máskor haragodat s vigyázz, hogy még megmaradt tehenedet is el ne vigyem!

Bele kellett tehát bíró uramnak önokozta vesztésébe törődnie, de erősen felogadta magában: hogy marháival ezentul emberségesen, szeliden fog eibánni

Midőn pedig detájban a megmaradt egy tehenével szomoruan haza ballagott, — elrémülve kényezé tőle felesége, a bíróné asszony:

— Hát a csira tehenünk hol van? „Elvitte az ördög!“ ... s egyuttal a történeteket is elbeszélte, nem hallgatván el azt sem, hogy a csirat egy löcseszel haragjátban iszt megcirógatta

De bíróné asszonyom, az erényes Éva néni nem hitt a gazda mesés szavainak s ily szavakban önté ki keservét:

... Az ám! elvitte az ördög; ha te az en kedves csira tehenemet ... másfél itce tejet adott minden áldott nap! ... agyonverted...

Igy vitte el a nedelici bíró tehenét az ördög

BÁLINTFFY BALINT.

HORVATSKI DEL „MEDJIMURJA“

Kak si je moči življenje proiziti?

Življenje tela vu tom se sastoji, da čutimo nutri se nalazeđu jakost, i da se morremo gibati.

Jakost, koju mi zovemo „jakost življenja“ do nekojega stupnja protivni se vanjskim zločestim utiskom, kakovi su gnjiloča i zima.

Jakost življenja oslabi, ili se čisto uništi od velike zime, jakoga stepanja, kakova je strela, strah, čemer ali ju jači i hrani svetloča, toplina zrak. Življenje more biti kratko i dugo.

Zato je življenje na svaki način moči proiziti.

Človek još i vezda more toliko let živeti, kak su negdašnji živeli.

Na onih mestah, koje visoko ležuju, ljudi duže živiju, kak vu nizkih mestih.

Podumjerenim pojasom duže živiju ljudi, kak pod mrzlim i toplim pojasu zemlje.

S čim se bolje drži človek narave i njezinih zakonov, s tim veću starost postigne.

Najstareši ljudi su svi oženjeni bili, ne samo jedanput, nego još i vu starosti.

Nega niti jedne pelde, da bi neoženjen človek dugo živel.

Poprek gleduč, više ženah je dostiglo starost kak muži; ali najstarešu dobu samo mužki doživi.

Na prvi radljivi i mučni del življenja, kak i na drugi mirni del jednaki način življenja je potreben človeku.

Oni ljudi živiju najduže, koji su od mladosti najviše s bilinjem, a negda čisto bez mesa živeli.

Stanoviti stupanj neobraženosti svakak je potrebiti, i pomože proizenje življenja.

Stanovanje vu selu i vu malim varašu je za proizenje življenja bolje, kak stanovanje vu velikih varaših.

Nošteromu človeku vu 60 80 letu, da već drugi vumre, novi zubi i lasi zrasteju, i dugo živi.

Človeče telo i jakost življenja moreju 200 let zdržati i delati s drugimi rečmi: človek more živeti 200 let.

Dobro zeludec, zdrava droba, dobri zubi, jaka prsa, zdrava pluća, umjerenia, ne jako hitra krv, dosta jaka i dobra narav, prez falinge telo, trđih i tekućih sastavkov jela vu dovoljnoj mumi i t. d. to sve je potrebno za proizenje življenja.

Prava maštrija da se človeče življenje dugo uzdrži, iz ovih pravilah sastoji: 1) Jakost življenja more biti velika i dobra gojena. 2) Delom teli je dati dosta posla. 3) Izgubljena jakost mora se i lahko povrnuti.

Poleg toga, maštrija za proizenje življenja iz toga sastoji, da se človek vugiblje svemu onomu, kaj mu prikračuje a poleg se naj drži, kaj mu proizuje življenje.

Najviše visi od prvoga gojenja i odhranjivanja: novo rodjeno dete treba je privučati k svemu onomu, čemu je izvreno vu življenju; to se postigne kroz svagdašnje omivanje, koje mora biti vu prvih šest tjednih s mlačnom a potlam s mrzlim vodom, dalje treba je privučati dete k friškomu zraku, iz deteče hize treba je odstraniti svako škodljivo isparivanje, i gustokrat je treba premenjati posteljenu i rubačel

Detedeča sna nije treba iznemirivati, tak je

treba misliti, da deteče življenje kakti jedne biline, vu miru najbolje napreduje.

Postelju ili zibku tak je treba namestiti, da sunce ne sveti na nju iz strane detetu na glavu.

Hrana mora leško prekuhljiva biti, i proti starosti deteta izmerena. Šest-sedem tjednov poslje narodjenja, dosta je samo materinsko mleko. Vračta, koja se zato davaju, da se zaludec čisti, škodiju detetu. Materino mleku vu početku dosta tira, zato je dobro dete taki gojiti, kajti narav daje tuliko mleka materi, kuliko je dosta za hranu detetu. Matero, koje ali zaradi betega, ali zaradi zmenjkanja mleka, ali zaradi pokvarenja cecokov, nemreju gojiti dete, naj si zdravu dojku izbereju. Jako je dobro, ako dete prvih 14 danah mati goji. Onda je moči dati 1/4 del kravskoga mleka vu 3/4 del vode zmešanoga k čemu skuhanu mleko treba zmešati. Ova hrana je dosta detetu vu prvih tjednih, potlam je moči dati detetu pol vode pol mleka, na zadnje pak samo mleko, ali navek mlačno a poslje prvoga fertalja leta leško, prekuhljivoga gresa ili iz zdrobljenoga cvibak kuanu juhu.

Dok dete već ne cecka, moči je negda negda iz van gresa i govodsku juhu dati. Za pilo mlečnu vodu ili čistu vodu je treba dati. Dok detetu zubi zrastu i hoditi zna, onda slobodno dobiju malo finoga zelenje i slabo mesu, zreloga sada ali onda se moraju dosta gibati (hoditi, igrati). Mastne hrane, pogače, cukor, kava, čokolada a osobito pak vino nesmeju se davati. Decu nije smeti nigdar na toplom držati; oprava mora biti vu prvim letu jedna od zgornja haljica, i to vu ljetu iz platna v zimi iz vune, ali tak da budu prsa i vrat slobodni. Štonfi moraju biti do kolena, vu letu iz pamuka v zimi iz

vune, tesni naj nebudu. Odsranivati je treba sve, kaj pamet napinja i to tak dugo, dok god narav nastoji čutila i sredstva zgotovljati, a to je po prilici do sedmoga leta. Nije smeti dati svakoga romana, svaku pesmu, svakoga theaterskoga čina mladiću vu ruke, kajti je to pogibeljneše od najjakšega čemera. Prirodopis, fizika, povestnica i zemljopis su najmenje škodljive stvari; s tim se naj mladić zabavlja.

Posel i marljivost najbolje čuva mladiće odzpakvarenja. Bezposlenost početak je svakomu zlu. Zadržavanje od ljubavi vu mladosti izim ženitbe najbolji je način produženje življenja. Svaki, kojemu na srcu leži da mu življenje puno radosti i dugo bude, naj se do 24—25 leta čuva od lumparije, a onda se naj ženi.

Živi umjereno, naj jesti jako zasitljive hrane, naj piti opojnoga pitja i delaj, potom budeš postigel veselu starost.

Blaženi oženjeni život, najsigurneši je način za produženje življenja.

Spanje je potrebno i hasnovito. Jako čuda i jako malo spanje škodi. Mladiću je treba više a staromu menje sna. Vu snu dobi narav najbolje jakost. Malo sna prikрати življenje. Menje od sest a više od osem vur spatije smeti. Predpolnočno spanje je najbolše, rano leći i v jutro rano se stati, jako je zdravo.

Spavaća soba mora biti visoka i ako more biti na polje obrnuta, po dnevu naj bude odprta, kaj se izlufta, po noći mora biti tiha i kmična. Noćna lampa je škodljiva, kajti buni sna, a izparivanje je nezdrava. Na večer je malo treba jesti, samo mrzle hrane, i i nekoju vuru predi kak se legnemo. Sedeć nije slobodno spati; mora biti jednako, samo glava mora biti malo više. Predi kak človek se legne, naj ne čita naj se nevuči, naj mu bude pamet i telo slobodno, onda mu bude san miran i okrepljujući. Osobito mladi čovek naj ne leži vu toploj, mehkoj postelji.

I gibanje puno pomaže pri produženju življenja. A to pak tak zahteva telo kak god pilo ili jelo. Detetu nega veče muke kak na jedni mesti sedeti dugo. Oni koji su dugo živeli, puno su se gibali vu slobodnom zraku n. p. poljodelavci, soldati, jagari i težaki. Saki den je treba hoditi po vuni, kakvo je god vreme. Pre obedom, ili okolo 3-4 vure popoldan, šetanje je najzdravoše.

Tjelovežbu, jahanje i bižanje nije nigdar smeti zaboraviti.

Vživanje frizkoga zraka, umjerena toplina najbolje uzdržava i jači naše življenje, a nasuprot pokvareni i zadušeni zrak je najgorši čemer. Zato nije smeti niti jeden den zanemariti, da čovek nebi frizkoga zraka dihal. Ovo nas osegura proti jednoma vezdašnjemu i svagdešnjemu betegu, naime proti velikoj čutljivosti premenjajućega se vremena. Ako je moći visokoga stana je treba izebrati. Marljivo je treba odpirati obloke. Peć najbolje čisti hižu. Ali se je treba čuvati od propuhov. Toplina mora biti srednja. Mnogo je bolje vu mrzlom kak vu toplom zraku živeti. Dim jako kvari zraka. Zelena trava vu vrti, po domu čisti zraka. Po noći je treba travu, cvetje i t. d. odnesti iz hiže.

Življenje na selu i vu vrtu izvor je zdravlju sreći i dugomu življenju.

Kaj je novoga?

— Milenu, crnogorsku vladaricu je naš kralj pohodil vu Beču, i žalual se je nad njezinom mrtvom kcerjom. Od onud ju je vladarska straža sprevadjala do Fiume, gde je vladarica po lađi sprevadjala mrtvo telo kceri. Najveksu paradu su izkazali po svud na čast vladarice.

— Čudnovato je stanje med afganistan-skim, englezom i rusom. Rus nikaj neće popustiti, a englez kak se vidi se boji velike bitke, na koju niti pripraven nije i zato sve popušta. Tak se misli, da bu englezka gramotom pobegla pred rusom. Buduć joj je nuteršnja politika dobra bila, zato se tak dugo državala.

— Jako je zanimljivo i to, da Komarov ruski tabornik, koj je vu kuskov bitki pobil afgane i do 500 afganov pokosil, kojega su zato englezi na odgovornost zvati šteli, vezda je s diamanti scifranu sabiju dobil od ruskoga cara za zvoju nevost.

— Preslim mesecu je mrzlo vreme vu čudaj krajevih naše domovine, mrza smrzljavica i snega doneslo. Staral se je zbog toga vnoći čovek, ar s toga živimo kaj nam rodi. Ali na sreću se je to mrzlo vreme na toplise preobrnuo. Negde-negde je bil kvar, ali zato se još vu najviše okolicah moći nadjati dobromu plodu.

— Opala je iz kamenitih siklah. Janes Maria i Katarina Castelfondske tirolske mužke puce su ove dane išle na šetnju med brege Polek sikle se Janes Marija razdružila od sestre i išla je na kraj sikle drača brat. Najedenput se prevagnula i opala vu globljinu od 20 metrov na špicu jedne sikle a od onud vu jamu od 60 metrov. Otec nesrećne puce je prav vu blizini delal i prozuril se na kričanje puce. Kad je zeznal pripečenju kceri i on štetel za njom skočiti i komaj ga je njegova kcer Katarina zadržala. Drugi den su se batrivi ljudi po vuži spustili vu globljinu i donesli su čisto spotrto telo pucino.

— Šligovic Otto klobučarski detič rodil se je vu Malacki. Ove dneve ostavil si je škrljaka i knigu na požonskim mostu i skočil je vu Dunav. Vun su ga potegnuli. Huszar i Silović brodari skočili su za njim i na red ga pobrali, da kak je vupal Dunava s šligovicom (slivovicom) mešati. Šligović je rekel svojim izbaviteljem i žandarskomu kapi tanu, da je zato skočil vu Dunav, jer mu je jeden klobučar, k kojemu je vu službu hotel stupiti, rekel da: „tak izgleda kak tolvaj“ Ali je i obečal da već nebude Dunava s šligovicom mešal.

— Ubojstvo. Iz Gyanavle (vasvarmegije) pišeju. Pred jedno četirimi letmi predal je Grabar Jožef i njegva žena, jednoga grunta Miholić Gjuri andreškemu stanovniku, s tom pogodbom da je mora do smrti izdržavati. Miholić, da se njih oslobodi, jako je toga staroga para ove dneve zbil, tak da su se komaj gibali, a onda je odnesel na najža i vužgal je hižu. Siromaki čisto su izgoreli.

— Prijatelni glažar. Vu Töltszéku stanuje jeden glažar, koj je jako rad goste imel. Kuliko gud putnikov se je k njemu navrnolu sakomu je odgovoril: „Božji je stan“ I ove dneve je došel k njemu jeden 17-18 let stari potepuh i prosil je stana. Glažar ga je staroj navadi s veseljem prijel. Po času nastanili su se još dva abanjski muži pri njem, i potepuh si je skup z njimi legel na slamu na podu. Ali kak se je presenetil glažar kad je vu jutro okolo četrte vure spazil da je mladi potepuh izniknul iz pod poplona a z njim i mala ladička, gde je bilo 20 frt. gotovih penez i do 350 frt. vrednosti oblegatorije. Bežali su na sve strani iskat tolvaja ali ga nisu mogli najti, samo su praznu ladičku našli s praznim kabelarom, a peneze i oblegatorije odnesel je tolvaj s sobom.

— Krvave gosti. Iz Marmaros-Szigeta pišeju 26. o. m Pred par dnevi je vu Gloódu, pol dneva hoda od Marmaros-Szigeta, jeden mladi par držal gosti. Med svate zmešal se i jeden 25 let stari potepuh Dumka Juon, kojega su svati nekoji put vun hitili, ali on je zato navek nazad došel. Nazadnje su ga pograbili i prek plotu hitili. Več se nije povrnul. Svati su si mislili da je već dosta bil bit i da mu već nije volja nazad dojt. Svi su se prez brige zabavljali. V jutro su ga našli mrtvoga na jednim plotu. Na jeden kolić je bil na pićeni. Nitko nezna kak je tam dospel, i što mu je smrt zrokuval. Sumnjali su na Vád Gabriela i pozvali su ga vu Siget. Akoprem je Sigetski sud pozval sve svate na izslušavanje, ali do sad nije se nikaj doznalo, tko bil mogel biti ubojnik.

— Trojaki vu Londonu. Trojački pondeljek je najlepši svetek za londonski težacki puk, koj svoga dneva prez posla sprevadjaja. Mašine svaki pet minut peljaju težake vun iz varaša, a iz selah pak nuter. Akoprem se niti nezna broj zabavnim mestam vu Londonu, zato itak nisu mogli svim mestodati.

— Vu zadnjem broju naših novin stoji da je Karasz Otto vumrl. To je falingasto bilo tiskano, ar ne Karasz Otto, nego Karasz Béla je preminul.

— Potopile su se Škronjar Floriana kcerke iz Potbresta 24- ga prešloga meseca. Pucke su prek jedne plitve dravske struge svinje gonile vu meku. Kada su se nazad povratile, niže doli su hotele prek struge dojt, ali tam je struga vre glibleša bila. Susedi su

vidli, da dve pucke jedna drugoj ruku drži, pak prek čez struge idu, ali kad su do njih došli, da njim pomogneju, male 8 let stare devojke je voda iz nog hitila. Obedve su se potopile, makar su ljudi s čunom na pomoć išli. Samo jednoj su našli mrtvo telo.

— Vu Priloku su 3- ga o. m. novoga zvona s svečanostjum vu turen postavili vre v jutro počeli su mošari pukati, da na zna- je daju ljudstvi svečanost. Stari zvon, koj je vnoći letah dugo zval vernike vu cirkvu i sprevajal preminute vu grob, se je još jedenput i zadnjič oglašil, da mesto daje svojemu novomu kollegi. Kad su novoga zvona vu turen potegnuli, G. plebanuš fare je svojim farnikom lepi govor držal. Novi zvon lepi glas ima; naqrvljen i posvećen je vu Budinpeštu.

— Visoki ministerium je vre odlučil da medjimurska preparandija ostane vu Čakovcu. Gospona vicekomuša je zaprosil da kontrakta s Čakovcem iz nova napravi. G. vicekomuš bude 9- ga o. m. vu Čakovec došel zbog toga. Čakovec bude dal 30,000 forintov i 12 mekotah zemelj za zidanje preparandije. Prvu ratu (1000 forintov) bude moral varaš 1- ga juliuša položiti. Zidanje preparandije bude se još letos počelo. Visoki ministerium Priloku varašu, koj je podpomagal, da preparandija vu Medjimurju ostane, bude osebno svoj odgovor dal. Naš reč je k tomu samo to, da se Čakovec domoljubivim Priločancom mora zahvaliti da je preparandiju zadobil.

— Čakovečki ognjogasci su 4 ga o. m. obdržali svoju protuletnu zabavu pri „belim golub“ zvanaj oštariji vu prilockoj vulici. Ova zabava je jako vesela bila. Bil je ples, pušćanje raketah, drkanje za vevericom, plazenje na visoko drvo, bežanje vu vreći i t. d. S jednom rešjom čakovečki ognjogasci su pokazali, da i za se takaj i za goste su jednu veselu i zabavnu večer napraviti znali.

Medjimurski navučitelji su se 3- ga o. m. vu Priloku izišli, da svoja spravišće obdržaju. Pozvani su bili takaj i čakovečki preparandisti na to spravišće. Prilog varaš i stanovniki su do 70 forintov skupdali za obed preparandistah. To je takovo dugovanje, pred kojim je treba škrlaka doli zeti.

Prilok varaš je znal, da za navēke nedobi preparandiju, ipak pokazati je hotel, da barem za jeden den, hoče preparandiju za svoj imeti Ogrlit je k srcu svojem, i pokazal je, da ljubi onu školu, gde se oni vučiju, koji budu naše slavno Medjimurje na ono visinu podigli vu duševnom i materialnum položaj, vu kojem još Medjimurje nije bilo. Bog pozivi naše drage Priločance! Medjimurski navučitelji su svetu mešu poslušali pred spravišćem. Vu spravišću su skoro svi prilocki mladi i vučeni navučitelji kakti: Tóth, Mendely, Čizmesija i Thorday od lepih dugovanj govorili, od ovih navučiteljov su se medjimurski navučitelji vnoći lepih dugovanj mogli navčiti. Ob 1 vuri je bil veliki obed, pri kojim je nazočnih bilo do 150 navučiteljov, varaških stanovnikov, medjimurskih svećenikov i notariušov. Pri obedu smo lepe govore čuli. Po obedu su preparandisti popevali, i onda mladeš počel plesati, a drugi drugač se veseliti. Medjimurski navučitelji nebudu friško pozabili Priloka varaša.

CENA ŽITKA.

Kuruza na vagi	6.40 — 6.55
Pšenica „ „	8.20 — 8.40
Hrt „ „	7. — 7.50
Ječmen „ „	7. — 7.50
Zob „ „	7.50 — 8.—

LOTTERIJA

Gradecu 1885. 30. majuša

70. 14. 16. 3. 23.

Szerkeasó: MARGITAI JOZSEF urednik.

Hirdetések:

6565. sz. tkv. 884.

Arverési hirdetmény.

A csáktornyai kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság részéről ezennel közhírré tétetik hogy Zalamegye összesített árvtára végrehajthatónak BREZARITS FERENCZ elleni 112 trt. tőke s járulékal iránti végrehajtsi ügyében a IV hegykerületi 516. sz. tkjben A + 795. hrsz. a. BREZARITS FERENCZ tulajdonai felvett a 405 trtra becsült ingatlan

1885 évi július 1-én délelőtt 10 órakor

a IV-ik hegykerületi községi házánál megtartandó nyilvános árverésen eladatni fog.

Kikiáltási ár a fennebb kitett becsár, melyen alul is az árverésre kitézett birtok el fog adatni.

Arverezni kívánók tartoznak az ingatlan 10% at vagyis 40 trt. 50 trt. készpénzben vagy ovadéképes papirban a kiküldött kezéhez letenni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a csáktornyai kir. bíróság mint tkvi hatóságnál a IV-ik hegykerület község előjáróságánál megtekinthetők.

A kir. járásbíróóság mint tkvi hatóság Csáktornyan 1885 évi január hó 27-ik napján.

246 1-1

Nyujsuk a szerencsének jobbunkat!

500,000

m á r k a

főnyereményt ígér kedvező esetben a hamburgi nagy penszorsjáték, mely a magas kormány által jóváhagyott és biztosított.

Ez az újabb játékszervezet előnyös berendezése abban áll, hogy rövid pár hó lefolyása alatt 7 sorolásban 1,000,000 sorjegy 50,500 nyereménynek kell biztosan történni, ezek között vannak főnyeremények esetleg 500,000 m á r k a, illetőleg:

1 nyer. a 300,000 marka	26 nyer. a 10,000 m.
1 nyer. a 200,000 "	56 nyer. a 5,000 m.
2 nyer. a 100,000 "	106 nyer. a 3,000 m.
1 nyer. a 90,000 "	253 nyer. a 2,000 m.
1 nyer. a 80,000 "	512 nyer. a 1,000 m.
2 nyer. a 70,000 "	818 nyer. a 500 m.
1 nyer. a 60,000 "	31,720 nyer. a 145 m.
2 nyer. a 50,000 "	16,990 nyer. a 300.
1 nyer. a 30,000 "	200, 150, 124, 100, 94, 67.
5 nyer. a 20,000 "	40 és 20 márká.
3 nyer. a 15,000 "	

E nyeremények közül az első sorolás 2000-et foglal magában, összesen 117,000 márkával

Az első főnyereménye 50,000 marka és emelkedik a 2-dik 60,000 m., a 3. 70,000, a 4. 80,000 m. 5z 5. 90,000 m., a 6. 100,000 m., a 7-ben pedig esetlegesen 600,000 spec. 300,000, 200,000 stb márkára.

E nagy az állam által biztosított sorolás legközelebbi húzása, hivatalos megállapítás szerint

már f. évi június hó 10 én

tartatik meg.

1 egész eredeti sorjegy ára csak 3 trt 50 kr. fél " " " " " 1 trt 75 kr. negyed " " " " " 90 kr.

Mindenemü megbízások, a pénz beküldése, posta utáni fizetés vagy az összeg utánvétele mellett a leglelkismeretesebben teljesíttetnek, a mindenki az állam címerével ellátott eredeti sorjegyet töltök saját kezéhez kapja.

E megrendelésekhez a szükséges hivatalos tervezetek ingyen mellékelteknek, melyekből úgy a nyeremények beosztása az illető osztályokra, mint szintén az illető betételek is megláthatók a minden húzás után érdekelte feleinknek felhívás nélkül megküldjük a hivatalos húzási listámat.

Kívánatra a hivatalos alaptervet bérmentesen előre is megküldjük, a késznek nyilatkozunk nem tetamen esetében a húzás előtt a sorjegyeknek a pénz visszafizetése mellett visszafogadására.

E nyeremények kifizetése mindig pontosan a az állam jóváhagyása mellett történik.

Csoportozatunk mindig a szerencse kegyeltje volt a érdekelt feleinknek gyakran a legnagyobb nyereményeket fizették ki, többek között: 250,000, 100,000, 80,000, 60,000, 40,000, stb. márkásokat.

Egy ily, a legzolidabb alapokra fektetett vállalatnál előrelátólag mindenütt a legelőnkebb részvételre lehet bizton számítani s ez oknál fogva kérnök, hogy minden megrendelésnek megfelelőssünk megbízásokat a közeli húzás miatt, mielőbb közvetlenül hozzánk beküldeni.

KAUFMANN és SIMON

bank- és váltó-tulajtele Hamburgban.

Közzel köszönetünket nyilvánítjuk az eddig ajándékozott bizalomért, s kérjük a hivatalos tervezet áttekintése által a nagyzeres nyerési esélyekről meggyőződni, melyeket a sorolások nyújtanak.

220 8-

A FENYEDIK.

Az összes savanyuvizek királya.

MAGYAR SAVANYUVIZ

Széchenyi-forrás

Természetes, nem mesterséges előállított forrásvíz, ÖTSZÖRÖSEN VEGYELEMEZVE.

Kitünő asztali víz.

Orvosi kitünőségek által ajánlva.

Tartalma:

Széchenyi-forrás (Magy. orsz.)	Gleichenbergi (Steierhon)	Radeini (Steierhon)	Krondorfi (Csehország)	Mohai (Magyar orsz.)	Gieschbülli (Csehország)	Deutscher kreutz (Magy. orsz.)	Gizellatorrás (Steierhon)
97	79	84	48	48	43	41	50

Vogler József, tulajdonos.

Kapható minden nagyobb fűszerkereskedésben.

Főraktár Csáktornyan: SZTRÁHIA TESTVÉREKNEL.

Hamisítások kikerülése céljából a dugasznak viz felé fordított része „Petancz” körirattal van ellátva.

Nagy tévedés volna, a savanyuviz jóságát egyedül a pezsgés után megítélni. Azon savanyuvizek, melyek az oly nagybecsült és gyógyhatásos savaknak (alkalium) csak csekély mennyiségét tartalmaznak, — mi által a bor kellemetlen sava kötve és így az kellemes édeskes ízűvé válik, rendszerint erősen habzanak, mert a kevés mennyiségű szesz (szénsav) majd semmi által megtartva vagy kötve nem lesz és így gyorsan pezsgéve elpárolog.

Ily vizekről azt szokás mondani, hogy a bort savanyítja. Azonban egészen megbízható fevilágosítást a savanyuviz értékéről nyújt a vegytani vizsgálat, a mikor a legnagyobb súly a legbecsebb részekre: szén-sav, szén-savas natron, Chlor-natrium és Lithion-ra lesz fektetve. Azon savanyuviz mely a tennieket legdusabb mennyiségben tartalmazza, a legjobb.

OVÁS. Legújabb időben a stajer forrásokból oly savanyuvizek jönnek forgalomba, melyek vascsövek közt folynak, és melyeknek alkalmazása magyar savanyuvizeknél mint az egészségre káros hatású, tiltva van.

MAGYAR SAVANYUVIZ.

245 1-*

NAGY VÁLASZTÉK MENYASSZONYI ÉKSZEREBEN

Alapított 1873. évben.

HERLINGER M.

Alapított 1873. évben.

óras és ékszerész, Csáktornyan.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát mindennemű

órák, arany, ezüstárak és ékszerekből

legfin. kiállítva, a tárgyak mindegyike a cs. k. fémjelző hivatal által felülvizsgálva és fémjelezve van.

Mindennemü

RÉGI ÓRÁKAT,

ugyszintén

ARANY- és EZÜST TARGYAKAT

javitás végett jöttállás mellett, elvállalok.

Régi tárgyak cserébe a legmagasabb árban átvétnek.

NB: Bátorkodom még jól berendezett optikai áruraktáromat is a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlani.

209 14-

Vidéki megrendelések lelkiismeretesen és pontosan eszközölnetnek.

NAGY VÁLASZTÉK SZÜLETÉSNAPI AJÁNDEKOKBAN

Öltöny-szövetek

csakis tartós gyapjuszövetből egy középtermű férfi részére:

Egy öltözetre	jó gyapjuszövetből	4 trt 96 kr.
3-10 méter	jobb gyapjuszövetből	8 " " "
	finom gyapjuszövetből	10 " " "
	legfinomabb gyapjuszövetből	12 ft 40 kr.

Utazó-Plaidék drbja 4, 5, 8, egész 12 frtig. Legfin. öltözéket nadrag, felső-kabát, és eső köpenyszövetek túlfű. Loden, commis Kammgar, Cheviot, Tricot női kendőket: tekeasztal posztókat: perwient: doskingot ajánl

Alapított

Stikarofsky János

... 1866 ...

gyári raktára Brunnban.

Minták postabérmentesen küldetnek. Mintalapok a szabómester uraknak bérmentetlenül küldetnek. 10 trton felüli utánvétel küldemények bérmentve. Állandóan több mint 150 000 o. é. trt. értékű raktárom van, ennél fogva természetes, hogy nagy világüzletemben sok 1 egész 5 méternyi posztó-vegek maradván, csakhogy ily posztóvegeket kenytelen vagyok jóval a készlettel aron alul továbbadni. Minden józanul gondolkozó ember be fogja látni, hogy e kis posztóvegekből minták nem küldhetők, mivel néhány száz minta rendelésénél e végből mi sem maradna, ennél fogva tehát valóságos szeljelgés ha posztókereskedési czégek posztóvegekből mintákat hirdetnek, mert ez esetekben a minták egész darabból és nem végekből valók, ily eljárásnál a szándék ösmeretes. Meg nemfelelő posztóvegek kiuszerélnetnek, vagy a pénz visszaküldetik. Levelezések magyar, német, cseh, lengyel, olasz és francia nyelven fogadtatnak el.

16-20